

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Гергана Маринова,

член на научно жури за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Наказателно-процесуално право“, професионално направление 3.6. Право,

относно дисертационния труд „Прекратяване на наказателното производство в съдебно заседание“ на Дебора Миленова Вълкова-

Терзиева - докторант в катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

За член на научното жури съм определена със заповед РД-38-134/24.03.2023 г. на ректора на СУ „Св. Кл. Охридски“. На първото заседание на журито бе решено да представя становище за дисертационния труд на „Прекратяване на наказателното производство в съдебно заседание“ на Дебора Миленова Вълкова-Терзиева.

Данни за дисертанта и докторантурата

Дебора Вълкова е завършила специалност „Право“ в ЮФ на СУ през 2017 г. Професионалната си кариера започва през 2018 г. като прокурорски помощник в Софийска градска прокуратура. Печели конкурс за младши съдии и след обучение в НИП (2019 – 2020 г.) е назначена за младши съдия в Окръжен съд-Видин (2020 – 2022 г.) От м. ноември 2022 г. е съдия в Софийски районен съд. За задочен докторант в катедра „Наказателноправни науки“ на ЮФ на СУ е зачислена през 2019 г. При обучението ѝ в докторантура са спазени всички нормативни изисквания.

Видно от представените в процедурата по защита документи, Дебора Вълкова отговаря на минималните национални изисквания – представила е

дисертационен труд и 3 статии по темата на дисертацията. При проверка на дисертационния труд в системата за превенция на плагиатството в СУ такава не е установено. Сигнали за плагиатство не са постъпвали в научното жури.

Данни за дисертацията и автореферата

Дисертационният труд на Дебора Вълкова се състои от 185 страници и включва увод, три глави с обособени раздели, заключение и библиография, в която са посочени 39 заглавия, от които 2 на английски език.

Авторефератът коректно отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд и в някаква степен го допълва, защото именно в автореферата са изяснени актуалността на темата, целите и задачите на дисертационното изследване, обекта и предмета му, използваната методология. Авторефератът съдържа още справка за приносите и списък на публикациите.

В увода на дисертационния труд Дебора Вълкова уточнява предметния му обхват – в дисертацията се изследва прекратяването на наказателното производство в съдебно заседание само на първа инстанция и само по дела от общ характер; накратко очертава съдържанието на отделните глави и изразява очакването си част от тезите ѝ да не се приемат безспорно и да предизвикат научна дискусия, което определя и като една от целите на труда.

В глава първа е проследено историческото развитие на прекратяването на наказателното производство в съдебно заседание и е изяснена същността на този институт. Глава втора е посветена на прекратителните основания, а глава трета на реда за прекратяване на наказателното производство от първоинстанционния съд и съдебния

контрол върху неговото определение. В заключението са обобщени направените предложения *de lege ferenda*.

Оценка на дисертационния труд

На пръв поглед темата на дисертационния труд не поставя никакви особени предизвикателства. Тя (с по-широк обхват) е била разработвана като дисертационен труд, публикуван след това и като монография (Салкова, Е. Прекратяване на наказателното производство. С: Фенея, 2007). Но стъпвайки върху този труд, а и върху други съчинения, докторантката успява да ги надгради, да изложи своите виждания (особено относно новото прекратително основание по чл. 24, ал. 1, т. 8а НПК, както и относно принципа *ne bis in idem*), да формулира свои предложения, основавайки се най-вече на прочита, който прави, на решенията на СЕС и ЕСПЧ.

Дисертацията е написана ясно и стегнато, стилът е строго юридически, но текстът се чете леко. Тезите се заявяват категорично, със завидна смелост се критикува дългогодишна и безспорна до момента съдебна практика на националните съдилища. Дисертантката демонстрира познаване и подчертано уважение към относимото право на ЕС и практиката на СЕС и ЕСПЧ.

Приемам като цяло приносите, така както са посочени в автореферата. Една значителна част от тях са различни предложения *de lege ferenda*. Затова и аз ще се спра основно на тях. С някои съм съгласна, например: да бъде въведено правомощие съдът в разпоредително заседание да спира наказателното производство на основание чл. чл. 25, ал. 1, т. 5 НПК; съдът да бъде задължен сам да налага възпитателни мерки, като отпадне възможността за прекратяване на производството в съдебно заседание на първата инстанция и изпращане на материалите на съответната Комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

Друга част от предложенията ми се струват дискуссионни и като че ли неубедително аргументирани. Например, докторантката твърди: „Наблюдаваната в практиката бланкетност на съдебните актове, когато се прекратява наказателното производство поради смърт, е незаконосъобразна. В зависимост от конкретната хипотеза съдът трябва да се ангажира с виновността на подсъдимото лице, като анализира съответните доказателства и изложи това в мотивната част на определението си.“ (с. 56). За мен остава дълбоко проблемно виждането, че съдът трябва да се произнася относно виновността на починалия. Възникват ми и множество въпроси, на които не намирам отговори в труда. Ако смъртта е настъпила и е била установена преди започването на съдебното следствие, въз основа на какви доказателства съдът ще се „ангажира с виновността на подсъдимото лице“ и по-точно следва ли съдът да преценява виновността въз основа на доказателства, които са събрани в досъдебното производство в отсъствието на състезателност и публичност, при това без да е ясно по какъв ред ги приобщава (при положение, че не се провежда съдебно следствие) и каква е позицията на страните? След като съдът се произнася по виновността на подсъдимия, защо прави това с определение, а не с присъда, както изисква чл. 32, ал. 1, т. 1 НПК? Как починалият може да се защити, да оспори констатацията на съда за неговата виновност и направения доказателствен анализ? Защо се приема, че именно с произнасяне относно виновността на починалия подсъдим се защитават неговите права на страна и презумпцията за невинност (с. 150, 162, 180)? И накрая, какъв е смисълът съдът да се произнася относно виновността на починалия? Той така или иначе не може да получи справедливо наказание, поне не от този съд.

Примерите с дискуссионни въпроси могат да продължат и във връзка с други прекратителни основания, но за целите на становището това е напълно ненужно. Убедена съм обаче, че отбелязаната в увода на

дисертацията цел - да бъде предизвикана научна дискусия, наистина е постигната и това ще е особени видно, ако трудът бъде публикуван.

В заключение и въз основа на цялостната си оценка на дисертационния труд считам, че той отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и съответния правилник на СУ. Давам му положителна оценка и предлагам на научното жури да присъди на Дебора Миленова Вълкова-Терзиева образователната и научна степен „доктор“.

Април 2023 г.

Проф. д-р Гергана Маринова